

LÍFEYRISSJÓÐUR BANKAMANNA HLUTFALLSDEILD

TRYGGINGAFRÆÐILEG ATHUGUN 2012

2013-03-15

TBG ehf.

Tryggingastærðfræðistofa Bjarna Guðmundssonar ehf.
Grensásvegi 7– 109 Reykjavík

2013-03-15

Eftirfarandi tryggingafræðileg athugun á stöðu Hlutfallsdeildar Lífeyrissjóðs bankamanna í lok árs 2012 er unnin að beiðni stjórnar sjóðsins í samræmi við ákvæði 5. greinar samþykktar sjóðsins. Athugunin er gerð í samræmi við ákvæði I. 129/1997, ákvæði reglugerðar 391/1998 og leiðbeinandi reglur Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga um framkvæmd tryggingafræðilegra athugana frá árinu 2002. Tryggingafræðileg athugun var síðast gerð miðað við stöðu sjóðsins í lok árs 2011.

Í tryggingafræðilegri athugun felst samanburður á verðmæti eigna sjóðsins og iðgjalda við þær skuldbindingar til greiðslu lífeyris sem leiða af samþykktum sjóðsins. Lög um starfssemi lífeyrissjóða og samþykktir sjóðsins setja vikmörk fyrir þann mun sem heimill er milli eignaliða og skuldbindinga.

Hlutfallsdeild Lífeyrissjóðs bankamanna veitir réttindi í samtryggingu. Samþykktum deildarinnar var síðast breytt á árinu 2011. Breytingarnar voru ekki taldar valda breytingu á tryggingafræðilegri stöðu sjóðsins.

Mat á skuldbindingum byggir á upplýsingum um réttindi sjóðfélaga úr réttindabókhalda sjóðsins sem sjóðurinn lét í té. Við mat eignaliða er einnig stuðst við upplýsingar fengnar úr ársreikningi og fjárhagsbókhalda sjóðsins.

Helstu reikniforsendur sem notaðar eru við athugunina eru :

Raunávöxtun eigna sjóðsins verði 3,5% árlega
Lífslíkur sjóðfélaga og réttihafa : samkvæmt íslenskri reynslu 2007-2011
Örorkulíkur sjóðfélaga : 60% af reynslu í íslenskum lífeyrissjóðum 1998-2002,

Forsendum um lífslíkur er breytt frá síðustu tryggingafræðilegri athugun sjóðsins sem verður til að hækka mat skuldbindinga.

Skuldbindingar vegna þeirra iðgjalda sem greidd hafa verið til sjóðsins vegna iðgjaldatímabíla fram til loka 2012 kallast áfallnar skuldbindingar. Heildar lífeyrisskuldbindingar sjóðsins eru skuldbindingar sjóðsins þegar einnig er ætlað fyrir réttindum vegna ógreiddra iðgjalda núverandi sjóðfélaga og lúta ákvæði laga um heimil vikmörk að mun á heildarskuldbindingum og endurmetnum eignum að viðbættu verðmæti iðgjalda.

Er niðurstaða athugunarinnar að verðmæti eigna sjóðsins að meðtöldum iðgjöldum en frádragnum kostnaði vegna fjárfestinga reiknast 39.859,6 milljónir og skuldbindingar vegna lífeyris og rekstrarkostnaðar 43.296,7 milljónir. Mismunur eigna og skuldbindinga reiknast því -3.437,1 milljónir, eða -7,9% af skuldbindingum.

Staða sjóðsins er innan þeirra marka sem almennt eru áskilin í I.129/1997 en þar eru hámark vikmarka milli eigna og skuldbindinga 10% á einstöku ári og 5% fyrir stöðu samfellt í fimm ár, en skuldbindingar voru 3,0% umfram eignir í lok árs 2008.

Vikmörkum I.129/1997 hefur með bráðabirgðaákvæðum verið breytt í 15% fyrir tryggingafræðilegar athuganir áráanna 2008 til 2011 frá þeim 10% sem almennt gilda fyrir stöðu á einstöku ári og 10% fyrir samfelldan mun í fimm ár, og nú fyrir 2012 13% fyrir hvert einstakt ár.

Samþykktir Lífeyrissjóðs bankamanna tiltaka ekki ákveðin vikmörk fyrir mun eigna og skuldbindinga en í 5. grein samþykktar er að finna almennt ákvæði um að jöfnuður skuli vera milli eigna og skuldbindinga.

Eignir sjóðsins að frádregnu mati á fjárfestingarkostnaði og án verðmætis iðgjalda reiknast 37.623,5 milljónir og áfallnar skuldbindingar 40.410,8 milljónir, og mismunur því -2.787,3 milljónir eða -6,9%. Lög kveða ekki sérstaklega á um vikmörk áfallinna skuldbindinga og eigna og ekki heldur samþykktir Hlutfallsdeildar Lífeyrissjóðs bankamanna enda er vegna réttindakerfis sjóðsins þrengra skilyrði að miða við heildarskuldbindingar.

Nánari grein er gerð fyrir forsendum, reikniáðferðum og niðurstöðum hér á eftir. Tryggingafræðilegt mat á lífeyrisskuldbindingum ber að skoða sem vænta niðurstöðu úr reiknilíkani þar sem byggt er á forsendum sem eru háðar óvissu. Mismunur milli niðurstöðu reiknilíkansins og raunveruleika geta komið fram bæði vegna tilviljanasveiflna, einkum þegar sá hópur sem reiknað er fyrir er litill, og einnig vegna þeirrar miklu óvissu sem er um forsendur sem notaðar eru. Forsendur reiknilíkansins lúta að vöxtum, dánarlíkum og fleiri óvissuþáttum áratugi fram í tímann og því nánast óhjákvæmilegt að frávik komi fram frá þeim forsendum sem reiknað er eftir.

Virðingarfyllt,

Bjarni Guðmundsson, tryggingastærðfræðingur

HLUTFALLSDEILD LÍFEYRISSJÓÐS BANKAMANNA

Lífeyrissjóður bankamanna hét áður Eftirlaunasjóður starfsmanna Landsbankans og Seðlabankans en starfsemi hans má rekja aftur til ársins 1929. Hinn 1.janúar breyttist nafn sjóðsins og starfsemi var skipt í tvær deildir, Hlutfallsdeild og Stigadeild (nú Aldursdeild). Hlutfallsdeild er lokuð fyrir nýjum sjóðfélögum en varðveitir hluta af réttindum sjóðfélaga sem áunnin eru fyrir lok árs 1997. Sjóðfélagar ELS áttu við lok árs 1997 val um hvort þeir flyttu áunninn rétt sinn og réttindaöflun til framtíðar yfir í Stigadeild sjóðsins eða greiddu til Hlutfallsdeildar, en deildin tekur eins og áður sagði ekki við nýjum sjóðfélögum. Fram til loka árs 1997 ábyrgðust aðildarstofnanir Eftirlaunasjóðs starfsmanna Landsbankans og Seðlabankans skuldbindingar sjóðsins en sú bakábyrgð var felld niður við lok árs 1997. Samhliða því greiddu aðildarfyrirtæki til sjóðsins það sem samkvæmt tryggingafræðilegu mati þurfti til að eignir sjóðsins nægðu fyrir skuldbindingum. Með sérstöku samkomulagi aðildarstofnana við sjóðinn árið 2006 var greitt til sjóðsins viðbótarframlag vegna breytinga sem orðið höfðu á forsendum sem lagðar voru til grundvallar við matið 1997.

RÉTTINDAÁKVÆÐI

Réttindi sjóðfélaga til lífeyris og skylda þeirra til greiðslu iðgjalda til sjóðsins fara eftir ákvæðum samþykktar sem staðfestar voru af fjármálaráðuneytinu 15. desember 2011.

Réttindaákvæði deildarinnar eru í megin atriðum óbreytt frá því sem var við breytingu samþykktar við lok árs 1997.

Lífeyrisréttindi sem hlutfallsdeild veitir eru ævilangur ellilífeyrir frá 65 ára aldri, örorkulífeyrir ef sjóðfélagi verður ófær um að gegna starfi því er veitt hefur honum aðild að sjóðnum og örorka er metin amk. 10%, ævilangur makalífeyrir til maka sem sjóðfélagi lætur eftir sig við andlát, og barnalífeyrir vegna fráfalls sjóðfélaga eða töku örorkulífeyris. Sjóðfélagar sem náð hafa samanlögðum aldri og starfsaldri sem er 95 ár geta látið af störfum fyrir 65 ára aldur, en þó ekki fyrir 60 ára aldur.

Lífeyrisréttindi eru reiknuð sem hlutfall viðmiðunarlauna, sem fyrir þá sem látið hafa af störfum eftir árslok 1997 eru meðaltal launa síðustu fimm ára fyrir starfslok, verðtryggð með vísitölu neysluverðs til töku lífeyris eða meðaltal launa til starfsloka frá árslokum 1997 ef sá tími er skemmri en fimm ár.

Viðmiðunarlaun þeirra sem létu af störfum fyrir árslok 1997 og ekki höfðu byrjað töku lífeyris í lok árs 1997 eru miðuð við laun eftirmanns í lok árs 1997 verðtryggð með vísitölu neysluverðs til verðtryggingar frá þeim tíma.

Starfsmenn sem ekki hafa náð tilteknum lágmarksstarfstíma öðlast rétt til endurgreiðslu eigin iðgjalda með viðmiðunarvöxtum sem stjórn sjóðsins ákveður en eiga ekki lífeyrisrétt.

Ofangreind samantekt um reglugerðarákvæði er ekki tæmandi og er um fyllri upplýsingar vísað til 3. og 4. greina samþykktar um aðild að sjóðnum, 10 - 16. greinar

varðandi skilyrði fyrir rétti til töku lífeyris, réttindaakvæði og réttindaöflun, og til 9. greinar um iðgjaldagreiðslur.

GÖGN

Helstu gögn sem stuðst hefur verið við eru:

1) Upplýsingar um einstaka lífeyrisþega og greiðslur til þeirra í desember 2012.

2) Fyrir aðra sjóðfélaga hlutfallsdeildar var fengin skrá um öflun lífeyrisréttinda á hverju ári. Fyrir sjóðfélaga sem látið höfðu af störfum fyrir lok árs 1997 og eiga rétt til lífeyris hafa fengist upplýsingar frá aðildarstofnunum um viðmiðunarlaun í lok þess árs, sem síðan taka breytingum með vísitölu neysluverðs til verðtryggingar. Fyrir sjóðfélaga sem látið hafa af störfum síðan er miðað við meðallaun frá lokum árs 1997 til starfsloka eða meðallaun síðustu fimm starfsára, reiknuð út frá iðgjaldagreiðslum, og uppfærð til verðlags í lok árs 2012.

Fyrir alla sjóðfélaga fengust upplýsingar um fæðingarár og mánuð og kyn.

Gagna þessara var aflað af starfsmönnum sjóðsins úr réttindabókhalda lífeyrissjóðsins og launakerfum.

Þá fengust á skrifstofu sjóðsins upplýsingar um orlofsgreiðslur sem ætlað er fyrir sérstaklega í hlutfallsdeild.

Við áætlun um framtíðariðgjöld vegna iðgjaldatímabila 2013 og síðar sem núverandi sjóðfélagar eiga eftir að greiða til sjóðsins er miðað við að allir þeir sem öðluðust réttindi á árinu 2012 og ekki hafa byrjað töku lífeyris muni halda áfram að ávinna sér sömu réttindi til framtíðar. Er þessi hópur sjóðfélaga kallaðir virkir sjóðfélagar en aðrir þeir sem eiga réttindi í sjóðnum og ekki eru lífeyrisþegar kallaðir óvirkir sjóðfélagar.

Úr ársreikningum sjóðsins fengust upplýsingar um kostnað við rekstur síðastliðin þrjú ár og auk þess um eignastöðu sjóðsins og úr verðbréfakerfi eru fengnar upplýsingar um greiðslukjör skuldabréfa og gengi eigna með breytilegar tekjur á markaðsverði.

Iðgjaldagreiðslur ársins 2012 hafa verið bornar saman við iðgjaldagreiðslur samkvæmt ársreikningi og lífeyrisgreiðslur desember 2012 bornar saman við lífeyrisgreiðslu ársins samkvæmt ársreikningi. Þá hafa upplýsingar um réttindi sjóðfélaga verið borin saman við samsvarandi upplýsingar frá athugun fyrra árs.

Hafa þessar athuganir ekki bent til annars en að byggja megi mat skuldbindinga sjóðsins á þeim gögnum sem fyrir liggja úr réttindakerfi, en gögn hafa ekki verið sannreynð með samanburði við frumgögn eða öðrum hætti en þeim sem hér er lýst.

REIKNIFORSENDUR OG -AÐFERÐIR

Reikniforsendur fyrir tryggingafræðilegar athuganir íslenskra lífeyrissjóða eru tilgreindar í lögum 129/1997 og reglugerð 391/1998 sem fjármálaráðherra setur með

heimild í fyrrgreindum lögum. Tryggingafræðingi er heimilt að víkja frá þessum staðalforsendum ef talið er að sérstakar aðstæður í viðkomandi sjóð verði þess valdandi að aðrar forsendur eigi betur við. Engu að síður skal reiknað eftir staðalforsendum og sú niðurstaða birt til samanburðar. Með reglugerð 391/1998 er Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga falið að útbúa töflur um lífs- og örorkulíkur til nota við gerð tryggingastærðfræðilegra athugana og jafnframt töflur um hjúskapar og barneignalíkur.

Staðalforsendur um lífs- giftingar- og örorkulíkur eru skv. reiknigrunni sem gefinn hefur verið út af Félagi íslenskra tryggingastærðfræðinga. Notaðar eru íslenskar dánar- og eftirlífendatöflur byggðar á innlendri reynslu, giftingarlíkur og meðalaldur maka og tölur um fjölda barna eru byggðar á upplýsingum úr þjóðskrá. Við tryggingafræðilega athugun 2012 eru notaðar íslenskar dánar- og eftirlífendatöflur Félags íslenskra tryggingastærðfræðinga, byggðar á reynslu árána 2007-2011 sem er breyting frá því sem var við síðustu tryggingafræðilega athugun þegar byggt var á reynslu árána 2004-2008. Við mat á skuldbindingum varðandi örorku er miðað við meðaltal reynslu íslenskra lífeyrissjóða árin 1998-2002.

Um öll þessi atriði er í athugun þessa árs fylgt staðalforsendum nema hvað varðar örorkuforsendur en þar hefur verið notuð 40% lækkun á örorkutíðni vegna góðrar örorkureynslu í sjóðnum.

Staðalaðferð reglugerðar 391/1998 um mat á kostnaði er að leggja til grundvallar meðaltal rekstrarkostnaðar síðustu þriggja ára, uppfærðum til verðlags í lok úttektaárs. Sérstakt samkomulag hefur verið gert við aðildarstofnanir um viðbótar framlög til rekstrar deildarinnar, og varð það virkt á árinu 2012. Er við mat á rekstrarkostnaði til framtíðar miðað við nettó kostnað sjóðsins 2010 til 2012, uppfærðum til verðlags í lok ársins, að teknu tilliti til þessa framlags. Dregin er frá rekstrarkostnaði gjaldfærsla vegna sérstaks framlags lífeyrissjóða til fjármögnunar tímabundinna vaxtabóta, enda hefur verið samið um milli samtaka lífeyrissjóða og stjórnvalda að ekki verði framhald á þessari gjalddöku. Rekstrarkostnaði deildarinnar er síðan skipt milli áfallinna og heildarskuldbindinga í hlutfalli við skuldbindingar og iðgjöld.

Þá er gert ráð fyrir 3,5% ávöxtunarforsendu og í hlutfallsdeild þar sem lífeyrisskuldbindingar fylgja launaþróun sjóðfélaga á starfstímanum er gert ráð fyrir 0,5% árlegri hækkun launa og auk þess aldursbundnum launahækkunum.

Fyrir starfstíma sjóðfélaga er þannig notað heimildarákvæði í 19. gr. rg. 391/1998.

Skuldbindingar eru metnar í tvennu lagi. Annars vegar eru metnar áfallnar skuldbindingar, þ.e. þær skuldbindingar sem sjóðurinn hefur þegar tekið á sig vegna áunninna réttinda sjóðfélaga og hins vegar framtíðarskuldbindingar sjóðsins, sem eru þær skuldbindingar sem falla munu á sjóðinn vegna þeirra iðgjalda sem ætlað er að berist sjóðnum frá þeim sjóðfélögum sem taldir eru virkir er athugun fór fram.

Virkir sjóðfélagar í hlutfallsdeild eru skilgreindir sem þeir einstaklingar sem greiddu til sjóðsins í lok ársins, en deildinni hefur verið lokað fyrir nýjum sjóðfélögum.

Samanlagt eru áfallnar- og framtíðarskuldbindingar heildarskuldbinding sjóðsins vegna lífeyrisgreiðslna.

Við mat áfallinna skuldbindinga er fyrir lífeyrisþega miðað við úrskurðaðan lífeyri í desember 2012. Fyrir aðra sjóðfélaga reiknað hverjar verða muni lífeyrisgreiðslur til þeirra samkvæmt samþykktum sjóðsins miðað við þegar áunnin réttindi. Þegar heildarskuldbinding er reiknuð er miðað við allir sem taldir eru til virkra sjóðfélaga verði það áfram þar til starfi lýkur vegna aldurs, örorku eða andláts.

Áfallin skuldbinding fyrir virka sjóðfélaga er reiknuð eftir viðmiðunarlaunum lífeyris eins og þau voru við lok árs 2012 hjá hverjum virkum sjóðfélaga, þ.e. verðbætt meðallaun síðustu fimm ára.

Lífeyrisaldur er settur 67 ár fyrir virka sjóðfélaga, og 65 ár fyrir þá sem eiga geymd réttindi.

Metin er sérstaklega skuldbinding vegna svokallaðrar 95 ára reglu í hlutfallsdeild. Er reiknuð hækkun heildar skuldbindinga og lækkun iðgjalda sem hljótast myndi af því að allir sem kost eiga á að nýta sér 95 ára reglu myndu gera það í stað þess að láta af störfum 67 ára. Skuldbinding sjóðsins fyrir starfandi sjóðfélaga vegna þessarar reglu er talin fjórðungur af þannig reiknaðri fjárhæð. Er það í samræmi við þá aðferð sem notuð var er aðildarstofnanir gerðu upp skuldbindingar sínar við sjóðinn samkvæmt eldri reglugerð. Skuldbindingunni er skipt milli áfallinna og framtíðarskuldbindinga í hlutfalli við starfstíma fram til að 95-ára aldursmarki er náð.

Við mat á skuldbindingum vegna endurgreiðslu iðgjalda skv. eldri reglugerðum er gert ráð fyrir að endurgreiðsla miðist við ávöxtun sjóðsins á hverjum tíma og iðgjaldshluta sjóðfélaga.

NIÐURSTÖÐUR

Eftirfarandi tafla sýnir skiptingu lífeyrisskuldbindinga eftir tegundum lífeyris, og hvort um er að ræða áunnin réttindi eða áætlaða réttindaöflun vegna framtíðariðgjalda.

Tafla II. Tryggingafræðileg staða Hlutfallsdeildar 2012 – fjárhæðir í milljónum			
Eignir	Áunnið	Framtíð	Heildar
Eignir:	35.770,5		35.770,5
Endurmat:	2.159,2		2.159,2
Fjárfestingagjöld:	-306,2		-306,2
Iðgjöld:		2.236,1	2.236,1
Samtals:	37.623,5	2.236,1	39.859,6
Skuldbindingar			
Eftirlaunalífeyrir:	33.253,3	2.443,5	33.253,3
Örorkulífeyrir:	1.344,1	123,5	1.344,1
Makalífeyrir:	5.281,9	248,2	5.281,9
Barnalífeyrir:	5,6	4,7	5,6
Kostnaður:	525,9	66,0	525,9
Samtals:	40.410,8	2.885,9	43.296,7
Mismunur:	-2.487,3	-649,8	-3.437,1
Hlutf. af skuldb.	-6,2%	-22,5%	-7,9%

Með makalífeyri eru taldar dánarbætur og kostnaður vegna 95 ára reglu með eftirlaunaskuldbindingu.

Munur milli eignaliða og heildarskuldbindinga lífeyrissjóða má samkvæmt ákvæðum l. 129/1997 ekki reiknast yfir 5% samfellt í fimm ár, eða 10% í eitt ár, mælt sem hlutfall af skuldbindingum. Til bráðabirgða hefur þessum mörkum verið breytt í 10% og 15%. Mismunur eignir og skuldbindinga í lok 2008 var innan við 5% og uppfyllir því sjóðurinn skilyrði l. 129/1997 um tryggingafræðilega stöðu í lok árs 2012, jafnvel þótt ekki sé litið til tímabundinna undanþáguákvæða.

Staða deildarinnar versnar nokkuð á liðnu ári. Ástæða þess er einkum breyting á forsendum um lífslíkur og að ávöxtun að teknu tilliti til breytinga á endurmati er lægri en forsendur.

BREYTINGAR FRÁ FYRRA ÁRI

Þær reikniforsendur sem mestu ráða um mat skuldbindinga eru vextir, lífs- og örorkulíkur og rekstrarkostnaður. Mat á rekstrarkostnaði breytist óverulega á árinu.

Vaxtaforsendur eiga við langa framtíð og verður því að varast að draga of sterkar ályktanir af reynslu stutts tímabils. Þá er þess að gæta að eignamati í tryggingafræðilegri athugun er breytt frá því sem gefið er upp í ársreikningi, því ávöxtun umfram 3,5% er að hluta reiknuð inn til framtíðar og eignir á markaði með breytilegar tekjur reiknaðar á meðalverði þriggja mánaða. Ávöxtun sem lesa má út úr ársreikningi er því sjaldnast sambærileg við þá ávöxtun sem kemur fram við skoðun á tryggingafræðilegum athugunum.

Ef borin er saman endurmetin eign sjóðsins 2011 og 2012 að teknu tilliti til innborgaðra iðgjalda og greidds lífeyris og kostnaðar á árinu 2012 fæst reiknuð raunávöxtun m.v. vísitölu neysluverðs til verðtryggingar og endurmetna eign sem er 2,6%, eða nokkuð undir því sem sem gert er ráð fyrir í forsendum.

Breyting á forsendum um lífslíkur veldur neikvæðri breytingu á stöðu sjóðsins sem nemur rúmlega einu prósentu stigi.

Samanlagt skýra því lægri ávöxtun en reikniforendur og breyting á lífslíkum mest af þeirri 2,2 prósentustiga verri stöðu sem reiknast 2012 miðað við árið á undan.

FYLGISKJÖL

---

1. Óvirkir sjóðfélagar, fjöldi og áunnin réttindi eftir aldri og kyni
2. Virkir sjóðfélagar, fjöldi, áunnin réttindi og iðgjöld eftir aldri og kyni
3. Lífeyrisþegar
4. Endurmat, áætluð iðgjöld
5. Tryggingafræðileg staða 2012
6. Tryggingafræðileg staða 2012 reiknuð með staðalforsendum
7. Samanburður við stöðu árið 2012
8. Aldursdreifing virkra sjóðfélaga 2012
9. Meðallaun sem greitt var af 2012

Fylgiskjal 1 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Yfirlit um réttindi sjóðfélaga - óvirkir sjóðfélagar

Fjöldi, meðalaldur og áunnin lífeyrisréttindi

Aldur		Karlar	Konur	Alls
30-	Fjöldi	22	45	67
	M.aldur	37,68	37,71	37,70
	Meðal lífeyrisr., ár	118.290	105.858	109.940
40-	Fjöldi	147	469	616
	M.aldur	44,88	45,22	45,14
	Meðal lífeyrisr., ár	260.565	211.057	222.871
50-	Fjöldi	89	268	357
	M.aldur	53,61	54,00	53,90
	Meðal lífeyrisr., ár	992.158	571.840	676.625
60-	Fjöldi	35	92	127
	M.aldur	61,66	61,87	61,81
	Meðal lífeyrisr., ár	1.047.546	777.322	851.793
67-	Fjöldi	12	38	50
	M.aldur	70,08	66,61	67,44
	Meðal lífeyrisr., ár	1.008.820	709.796	781.562
Fjöldi		305	912	1.217
Meðalaldur		49,83	50,00	49,96
Meðal lífeyrisr., ár		583.533	389.790	438.345

2011

Fjöldi	306	925	1.231
Meðalaldur	48,97	49,19	49,13
Meðal lífeyrisr., ár	563.605	367.392	416.166

Fylgiskjal 2 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Yfirlit um réttindi sjóðfélaga - virkir sjóðfélagar

Fjöldi, meðalaldur, áunnin lífeyrisréttindi og iðgjaldagreiðslur árið 2012

Aldur		Karlar	Konur	Alls
40-	Fjöldi	2	22	24
	M.aldur	47,00	46,57	46,61
	Meðal lífeyrisr., ár	2.271.971	2.350.568	2.343.733
	Meðal laun 2012	5.327.985	5.183.965	5.196.488
50-	Fjöldi	28	143	171
	M.aldur	55,54	55,17	55,23
	Meðal lífeyrisr., ár	4.149.600	2.641.160	2.888.156
	Meðal laun 2012	6.711.421	4.705.446	5.033.910
60-	Fjöldi	35	88	123
	M.aldur	62,57	62,70	62,67
	Meðal lífeyrisr., ár	4.593.526	2.772.749	3.290.856
	Meðal laun 2012	6.463.413	4.661.514	5.174.249
67-	Fjöldi	3	9	12
	M.aldur	67,67	67,33	67,42
	Meðal lífeyrisr., ár	3.696.072	2.319.333	2.663.518
	Meðal laun 2012	5.146.963	4.295.180	4.508.126
Fjöldi		68	262	330
Meðalaldur		59,44	57,37	57,79
Meðal lífeyrisréttur, ár		4.302.858	2.646.895	2.988.124
Meðal laun 2012		6.474.060	4.714.897	5.077.391

2011

Fjöldi	79	295	374
Meðalaldur	58,97	56,93	57,36
Meðal lífeyrisréttur, ár	4.029.154	2.506.449	2.828.090
Meðal laun 2008	6.206.980	4.501.153	4.861.475

Fylgiskjal 3 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Yfirlit um lífeyrisþega

Lok 2012

Áunnin lífeyrisréttindi		Karlar	Konur	Alls
Eftirlauna- lífeyrir	Fjöldi	252	350	602
	Meðalaldur	75,00	72,61	73,61
	Meðallífeyrir, ár	3.560.360	2.018.368	2.663.853
Örorku- lífeyrir	Fjöldi	12	82	94
	Meðalaldur	56,25	56,33	56,32
	Meðallífeyrir, ár	2.266.767	1.392.751	1.504.328
Maka- lífeyrir	Fjöldi	35	97	132
	Meðalaldur	69,11	76,42	74,48
	Meðallífeyrir, ár	828.003	1.911.307	1.624.067
Barna- lífeyrir	Fjöldi			
	Meðalaldur			
	Meðallífeyrir, ár			

2011

Áunnin lífeyrisréttindi		Karlar	Konur	Alls
Eftirlauna- lífeyrir	Fjöldi	248	324	572
	Meðalaldur	74,61	72,45	73,39
	Meðallífeyrir, ár	3.359.426	1.836.889	2.497.010
Örorku- lífeyrir	Fjöldi	13	72	85
	Meðalaldur	55,92	55,82	55,84
	Meðallífeyrir, ár	2.056.313	1.193.554	1.325.506
Maka- lífeyrir	Fjöldi	32	95	127
	Meðalaldur	68,50	76,55	74,52
	Meðallífeyrir, ár	756.228	1.720.382	1.477.445
Barna- lífeyrir	Fjöldi		5	5
	Meðalaldur		14,60	14,60
	Meðallífeyrir, ár		129.936	129.936

Fylgiskjal 4 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Áfallnar skuldbindingar eru reiknaðar miðað við meðallaun síðustu fimm ára, verðtryggð með vísitölu neysluverðs

Iðgjöld til framtíðar eru áætluð sem það sem hærra er, meðaltal síðustu fimm ára, verðtryggt með vísitölu neysluverðs til janúar eða iðgjald síðasta árs verðtryggt til janúar að viðbættu 0,5% hækkun fram að töku lífeyris

Endurmat á skuldabréfum Hlutfallsdeildar lífeyrissjóðs bankamanna

Fjárhæðir í milljónum

	Bókfært verð	Endurmetið	Mism	Breyting
Skuldabréf, önnur fjármálafyrirtæki	27.416,9	29.460,4	2.043,5	7%
Bundin innlán	2.573,3	2.689,0	115,7	4%
Samtals	29.990,2	32.149,4	2.159,2	7,20%

Fylgiskjal 5 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Skipting skuldbindinga - fjárhæðir í milljónum

Dánarlíkur íslenskar samkvæmt reynslu 2007-2011

Örorkulíkur 60% af íslenskum örorkulíkum m.v. könnun 1998-2002

	Eignir	Iðgjöld	Samtals
Bókfærð eign	35.770,5		35.770,5
Endurmat	2.159,2		2.159,2
Fjárf.gjöld	-306,2		-306,2
Núvirði iðgjalda		2.236,1	2.236,1
Samtals eignir	37.623,5	2.236,1	39.859,6

	Lífeyris				Samtals		
	þegar	Óvirkir	Virkir	Ó/V	Áunnið	Framtíð	Samtals
Ellilífeyrir	17.683,7	5.031,9	9.240,3	14.272,2	31.955,9	2.232,7	34.188,6
Örorkulífeyrir	926,8	145,6	271,7	417,3	1.344,1	123,5	1.467,6
Makalífeyrir	3.691,2	496,2	944,9	1.441,1	5.132,3	225,2	5.357,5
Barnalífeyrir	3,2	2,4	0,0	2,4	5,6	4,7	10,3
Makar, eingreiðsla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,0	23,0
Dánarbætur	79,5	52,5	17,6	70,1	149,6		149,6
Endurgreiðsla iðgjalda		562,7		562,7	562,7		562,7
Vegna 95 ára reglu			734,7	734,7	734,7	210,8	945,5
Kostnaður					525,9	66,0	591,9
Samtals skuldbindingar	22.384,4	6.291,3	11.209,2	17.500,5	40.410,8	2.885,9	43.296,7
Eignir umfram skuldbindingar					-2.787,3	-649,8	-3.437,1
Hlutfall					-6,9%	-22,5%	-7,9%

Fylgiskjal 6 - Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild - tryggingafræðileg athugun 2012

Skipting skuldbindinga - fjárhæðir í milljónum

Dánarlíkur íslenskar samkvæmt reynslu 2007-2011

Örorkulíkur 100% af íslenskum örorkulíkum m.v. könnun 1998-2002 (staðalforsendur 2012)

	Eignir	Iðgjöld	Samtals
Bókfærð eign	35.770,5		35.770,5
Endurmat	2.159,2		2.159,2
Fjárf.gjöld	-306,2		-306,2
Núvirði iðgjalda		2.169,0	2.169,0
Samtals eignir	37.623,5	2.169,0	39.792,5

	Lífeyris				Samtals		
	þegar	Óvirkir	Virkir	Ó/V	Áunnið	Framtíð	Samtals
Ellilífeyrir	17.683,7	5.031,9	9.240,3	14.272,2	31.955,9	2.232,7	34.188,6
Örorkulífeyrir	926,8	242,7	452,8	695,5	1.622,3	205,8	1.828,1
Makalífeyrir	3.691,2	496,2	944,9	1.441,1	5.132,3	225,2	5.357,5
Barnalífeyrir	3,2	3,2	0,0	3,2	6,4	4,7	11,1
Makar, eingreiðsla	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	23,0	23,0
Dánarbætur	79,5	52,5	17,6	70,1	149,6		149,6
Endurgreiðsla iðgjalda		562,7	0,0	562,7	562,7		562,7
Vegna 95 ára reglu		0,0	734,7	734,7	734,7	210,8	945,5
Kostnaður					386,7	48,3	435,0
Samtals skuldbindingar	22.384,4	6.389,2	11.390,3	17.779,5	40.550,6	2.950,5	43.501,1
Eignir umfram skuldbindingar					-2.927,1	-781,5	-3.708,6
Hlutfall					-7,2%	-26,5%	-8,5%

Fylgiskjal 7 - Hlutfallsdeild Lífeyrissjóðs bankamanna - tryggingafræðileg athugun 2012

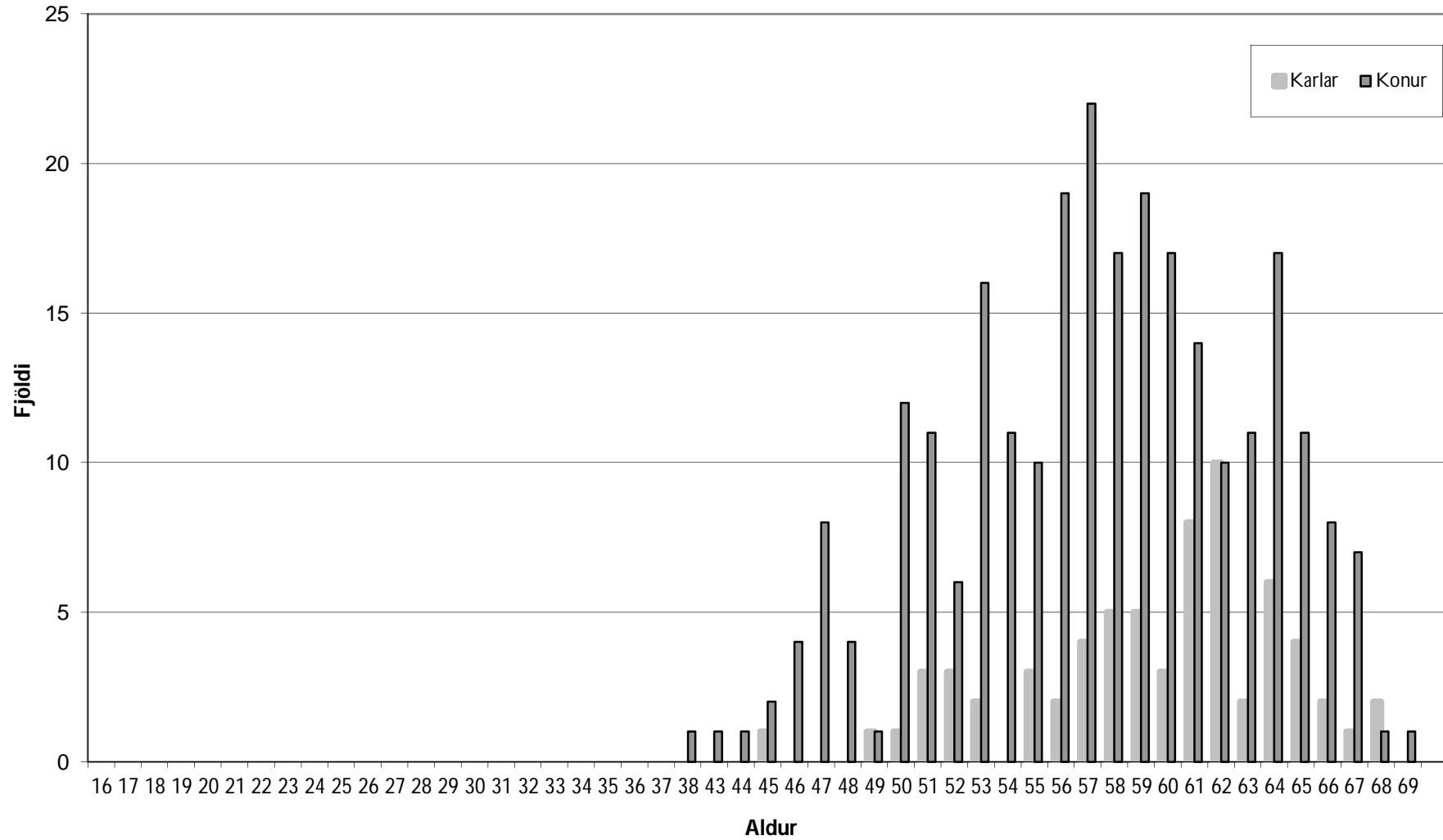
Tryggingafræðileg athugun til framreiknings:

Ár:	2011	mán	12	Framreiknað til loka:	Ár	2012	mán	12	Niðurstaða athugunar	Ár	2012	mán	12
Vísitala:			384,6	Vísitala:				402					
				Lengd tímabils, mán				12					
						918,2		1583,2					
						66,1		114,0					
						143,7		247,8					
				Lífeyrir		2,2		3,8			1.948,7		
				Iðgjöld				321,0			294,9		
				Meðalvísitala tímabils							394,5		
	Áunnið	Framtíð	Heildar		Áunnið	Framtíð	Heildar		Áunnið	Framtíð	Heildar		
Eignir	34.152,4		34.152,4	Eignir+endurm	38.262,3		38.262,3	Eignir	35.770,5		35.770,5		
Endurmat	2801		2.801,0					Endurmat	2.159,2		2.159,2		
Fjárf.gjöld	-276		-276,0	Fjárf.gjöld	-288,5		-288,5	Fjárf.gjöld	-306,2		-306,2		
Iðgjöld		2.270,7	2.270,7	Iðgjöld		2.086,1	2.086,1	Iðgjöld		2.236,1	2.236,1		
Samtals	36.677,4	2.270,7	38.948,1	Samtals	37.973,8	2.086,1	40.059,9	Samtals	37.623,5	2.236,1	39.859,6		
	Áunnið	Framtíð	Heildar		Áunnið	Framtíð	Heildar		Áunnið	Framtíð	Heildar		
Ellilífeyrir	31.350,4	2.619,8	33.970,2	Ellilífeyrir	33.151,4	2.450,1	35.601,5	Ellilífeyrir	33.253,3	2.443,5	35.696,8		
Örorkulífeyrir	1.081,2	102,1	1.183,3	Örorkulífeyrir	1.066,6	93,8	1.160,4	Örorkulífeyrir	1.344,1	123,5	1.467,6		
Makalífeyrir	5.245,8	276,9	5.522,7	Makalífeyrir	5.332,8	249,3	5.582,1	Makalífeyrir	5.281,9	248,2	5.530,1		
Barnalífeyrir	29,4	5,7	35,1	Barnalífeyrir	28,4	5,2	33,6	Barnalífeyrir	5,6	4,7	10,3		
Kostnaður	520,6	72,2	592,8	Kostnaður	551,5	68,1	619,6	Kostnaður	525,9	66,0	591,9		
Samtals	38.227,4	3.076,7	41.304,1	Samtals	40.130,7	2.866,5	42.997,2	Samtals	40.410,8	2.885,9	43.296,7		
Mismunur	-1.550,0	-806,0	-2.356,0	Mismunur	-2.156,9	-780,4	-2.937,3	Mismunur	-2.487,3	-649,8	-3.437,1		
	-4,1%	-26,2%	-5,7%		-5,4%	-27,2%	-6,8%		-6,2%	-22,5%	-7,9%		

(Miðað við nýjar lífslíkur)

Lífeyrissjóður bankamanna-Hlutfallsdeild aldursdreifing virkra sjóðfélaga 2012

Lífeyrissjóður bankamanna - Hlutfallsdeild meðal áunnin réttindi virkra sjóðfélaga 2012

